

22132009

DUTCH A: LANGUAGE AND LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
NÉERLANDAIS A : LANGUE ET LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
NEERLANDÉS A: LENGUA Y LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A consists of two texts for comparative analysis.
- Section B consists of two texts for comparative analysis.
- Choose either Section A or Section B. Write one comparative textual analysis.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- La section A comporte deux textes pour l'analyse comparative.
- La section B comporte deux textes pour l'analyse comparative.
- Choisissez soit la section A, soit la section B. Rédigez une analyse comparative de textes.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- En la sección A hay dos textos para el análisis comparativo.
- En la sección B hay dos textos para el análisis comparativo.
- Elija la sección A o la sección B. Escriba un análisis comparativo de los textos.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Kies deel A of deel B.

DEEL A

1. *Analyseer, vergelijk en contrasteer de volgende twee teksten. Behandel de overeenkomsten en verschillen tussen de twee teksten. Geef daarbij tevens commentaar op het belang van de context, het publiek waarvoor de teksten bestemd zijn, het doel van de teksten en de formele en stilistische kenmerken.*

Tekst 1

Het toetje van het leven*

Je denkt: opvoeden hoeft niet meer. Je gaat met je kleinkinderen een relatie aan die over de hoofden van hun ouders, jouw kinderen, heen glijdt. Je leven komt in een nieuwe fase. Een bijzondere fase, waarvan je vroeger niet had kunnen denken dat het zoveel hartverwarmende momenten zou opleveren.

5 Dat is mooi.

Maar nu de andere, praktische kant van het grootouderschap.

Er wordt op je gerekend, vooral financieel dan. Neem de uitstapjes die wij als steeds groeiende familie met enige regelmaat ondernemen. Ik sta altijd alleen bij de kassa. Mijn kinderen zijn plots weer zelf kind geworden en zijn al met hun kroost het pretpark, de dierentuin, het spoorwegmuseum
10 en de bioscoop in. Zij wijzen over hun schouder en roepen: “Oma betaalt!”.

Maar het zijn niet alleen de kaartjes en toegangsbewijzen voor de uitstapjes. Vanaf het ogenblik dat het kleinkind zich prenataal aandient, word je naar een ander soort winkels gezogen: de babyklerenwinkels.

Mooie babykleren zijn niet goedkoop. En voor je kleinkinderen, al is je dochter of
15 schoondochter nog maar net veertien dagen over tijd, is het beste nauwelijks goed genoeg. Bovendien is er van alles nodig: kinderstoelen, de nieuwste kinderwagens, een box, een wieg, een commode.

Dan is je kleinkind geboren.

Een spaarbankboekje. Dat heet tegenwoordig de spaarrekening. Daar moet dan elke maand
20 een bijdrage op. En een studieverzekering is ook nooit weg.

De speelgoedbeesten. Natuurlijk is een echte ouderwetse teddybeer onvermijdelijk. En daarnaast allerlei speeldoosjes en rammelaars. En de geestige, pedagogisch verantwoorde babycomputers, waarop het kleintje met zijn of haar vuist kan meppen. Rare stemmetjes roepen: “Dit is mijn hand!”, “Dit is mijn voet!”. Enzovoort.

Marjan Berk, *Rijk!* (2008)

* Het toetje van het leven: dit fragment komt uit de autobiografische roman *Rijk!* van Marjan Berk

Tekst 2

Online discussie: Hoe pakken grootouders dat aan

Discussie: Hoe pak je het aan als grootouder met verjaardagen en kadootjes, logeren en dagjes uit? Is dat te doen en te betalen als je kleinkinderen hebt? Wat verwachten de ouders, en moeten alle kinderen altijd evenveel krijgen? Graag jullie reacties!

- 5 **Oma en opa:** Wij hebben één kleindochter en zijn er heel erg opgetogen mee. Bij haar geboorte zijn we begonnen met haar eerste kado en dat was een bankrekening openen met eenmalig een storting voor haar geboorte en daarna elke maand een vast bedrag. Andere dingen, zoals speelgoed, kochten we niet.
- 10 Wij kregen natuurlijk al warempel te maken met het probleem "kado's geven". Haar andere opa en oma gooien het kind dood met allerhande kadootjes (maar wij hebben zoiets: liefde kun je niet met geschenkjes kopen). Maar we zitten daar best mee. Als wij dan kwamen, dacht die kleine dat we wat bij ons hadden, maar dus niet. Wij willen dat niet, zomaar speelgoed en spulletjes voor ons kleinkind kopen, en altijd maar moeten betalen als de familie een dagje met z'n allen op stap gaat.
- 15 Nu hebben namelijk mijn twee zoons ook aangekondigd dat ze een kindje verwachten, dus nu krijgen we er ineens twee bij! Reuze toch! Maar nu het volgende probleem. Wij willen ook weer een boekje openen bij de geboorte en verder niet te veel kado's. Maar is dat genoeg?
- 20 Graag horen wij hier wat over. Wij willen niet zo overdreven doen! Je kunt toch wel fijn grootouders zijn zonder altijd cadeaus mee te brengen en dingen te betalen?
- Miep:** U heeft het bij het rechte eind, kado's, mooie kleertjes, veel speelgoed enz maken een kind niet gelukkig of bouwen geen relatie. En ook de grootouders voelen er zich niet goed bij; die hoeven toch niet alles te betalen!? Dat u een rekening opent met een bedrag, vind ik al groots. Daar zal het kind later (echt!) blij mee zijn.
- 25 **Chawwa:** Leuk dat je die bankrekening hebt geopend voor je kleinkind! Ik wou dat mijn ouders en schoonouders dat ook gedaan hadden. Al die goedbedoelde kado's steeds... De kinderen worden er zelf ook dol van en uiteindelijk hebben ze er niets aan omdat het veel te veel is om mee te spelen! Ik vraag het steeds, maar de kado's blijven komen ☹.
- 30 En van de andere ouders, de schoonouders, zou ik me niet te veel aantrekken. Als die denken dat ze hun kleinkinderen alleen op die manier kunnen blij maken, zijn ze ook erg arm. ☹ Als de kinderen groter worden, komen ze daar vanzelf wel achter. Ik had ook een betere band met de opa die mij meenam naar zijn moestuintje en niet met de oma die met kado's als een spelcomputer aankwam of ons meenam naar de bioscoop
- 35 met popcorn en grote bekers frisdrank!

Ingekorte en aangepaste tekst van een online discussieforum,
ontleend aan de website <http://www.grootgezin.nl>

DEEL B

2. *Analyseer, vergelijk en contrasteer de volgende twee teksten. Behandel de overeenkomsten en verschillen tussen de twee teksten. Geef daarbij tevens commentaar op het belang van de context, het publiek waarvoor de teksten bestemd zijn, het doel van de teksten en de formele en stilistische kenmerken.*

Tekst 3

Japan – Een land dat walvissen doodt*

De Japanse walvisvloot doodt ieder jaar onder het mom van “wetenschappelijk onderzoek” honderden walvissen in het walvisreservaat in de Zuidelijke Oceaan en in de Indische Oceaan.

Feiten over de slacht van walvissen door de Japanners:

- 5 • Japan en Noorwegen hebben de afgelopen 25 jaar onder de noemer “wetenschappelijk onderzoek” zeker 25.000 walvissen afgeslacht.
- Japan moedigt de consumptie van walvisvlees erg aan en heeft walvisvlees geïntroduceerd in het schoollunchprogramma en verkoopt het vlees op markten en in sushi-restaurants. Ondanks de bewering van Japan dat de walvisvangst een cultureel erfgoed is, spreken de feiten dit tegen.
- 10 • In mei 2006 meldde Reuters persbureau dat er een Japans bedrijf is opgezet om de walvisvleesconsumptie onder jongeren te promoten. Door middel van schoollunchprogramma’s en restaurants die zich op gezinnen richten, prijst dit bedrijf (naam niet gepubliceerd) het eten van walvisvlees aan. Ze benadrukken hoeveel proteïne en hoe weinig calorieën het vlees bevat. Het hoofd van het Instituut voor
15 Onderzoek op Walvisachtigen (ICR), dat de Japanse walvisjacht uitvoert, zei: “we moeten deze traditionele voedselcultuur bewaren voor onze kinderen”.
- In september 2005 meldde *Associated Press* dat een openbare middelbare school
20 in de noordelijke havenstad Kushiro “walviscurry” serveert. Het vlees komt van dwergvinvissen die lokale vissers hadden gevangen vlak bij het noordelijkste eiland, Hokkaido. De school gaat binnenkort ook walvisvlees serveren en toekomstige gerechten voor deze school zijn o.a. “walviskroketten”. De lokale walvisjagers zijn van plan om 60 walvissen te vangen als onderdeel van hun “wetenschappelijk programma”.

25

- Een Japanse hamburgerketen verkoopt walvisburgers. Volgens de krant *Mainichi Shimbun* zegt *Lucky Pierrot*, dat voornamelijk fast-food restaurants exploiteert op het noordelijkste eiland, Hokkaido, dat walvisvlees als een van de twee meest populaire vullingen naar voren kwam na een klantenonderzoek.
- Door het consequent negeren van de regels van het Wetenschappelijke Bureau van het IWC zet Japan een voorbeeld dat andere landen kunnen volgen.

30

Steun onze missie en word donateur! Sea Shepherd is volledig afhankelijk van giften van donateurs. Met jouw bijdrage kunnen we onze schepen onderhouden en van brandstof voorzien zodat ze op elk moment inzetbaar zijn om onder meer bedreigde walvissen, dolfijnen en zeehonden te beschermen. Vanaf 30 euro per jaar ben je al donateur van Sea Shepherd Nederland en België!

Bewerkte en ingekorte tekst, ontleend aan de website <http://www.seashepherd.nl> (2011)

* Japan – Een land dat walvissen doodt: deze bewerkte tekst werd ontleend aan de website van de liefdadigheidsorganisatie Sea Shepherd NL/BE, die zich bezighoudt met de bescherming van het leven in zee

Tekst 4**In Japan staat de walvis al eeuwen op het menu**

Ondanks internationale protesten blijven Japanners walvisvlees eten. Waarom niet, eigenlijk? De discussie is verzand in emotionele propaganda.

Japanners, eilandbewoners als ze zijn, behoren tot de grootste viseters ter wereld. Bewoners van de bergen in het binnenland eten vanouds nog wel eens wilde zwijnen of beren, maar grootschalige veeteelt is nooit van de grond gekomen. Op het gewone menu staan in Japan vooral alle mogelijke geschenken van de zee, zoals zeewier in tientallen soorten, en daarnaast natuurlijk de gewonere vissen en schelpen. En in sommige gebieden waar walvissen langs de kust trekken, komt ook walvisvlees al eeuwen op tafel.

Moderne scheepvaart maakte in de afgelopen eeuw industriële vangst op de wereldzeeën mogelijk en zodoende werd met name in hongerig naoorlogs Japan walvisvlees een van de belangrijkste eiwitbronnen. Elke Japanner van middelbare leeftijd heeft op de lagere school walvisvlees gegeten in de door de overheid verstrekte schoollunches.

Het resultaat was dat de walvisstand sterk terugliep en de International Whaling Commission (IWC) in 1982 een verbod op walvisvaart afkondigde dat enkele jaren later van kracht werd. Sindsdien is de discussie rond walvisvaart echter verzand in hopeloze emotionele propaganda, vooral van de zijde van de Europees-Amerikaanse lobby tégen de walvisvaart.

In deze hele propaganda tegen de walvisvaart blijft achterwege dat “de” walvis niet bestaat. Er bestaan vele soorten walvissen waarvan een groot aantal zeker bescherming verdient, omdat hun aantallen nog steeds laag zijn. Maar van een walvis als de dwergvinvis zijn de aantallen juist gegroeid. Ook de stereotype walvis, de potvis, is met zo’n twee miljoen exemplaren geenszins bedreigd. Deze aantallen zijn helaas niet terug te vinden op de speciale walvispagina’s op de website van bijvoorbeeld Sea Shepherd Nederland.

De relevantie van het noemen van de dwergvinvis is dat Japan juist op deze walvis al jaren voor wetenschappelijk onderzoek jaagt. Ook over de waarde van het wetenschappelijk onderzoek dat Japan doet, lopen de meningen uiteen. Greenpeace Nederland stelt: “Maar DNA-onderzoek wees uit dat het vlees gewoon op de markt belandt. In Japan is walvisvlees een delicatessen.” Woonachtig in Japan is ook het begrip “delicatessen” mij geheel onduidelijk, tenzij Greenpeace bedoelt dat de Japanse keuken zo voortreffelijk is dat alles een delicatessen wordt. Ik kom regelmatig in doodgewone eethuisjes walvis op de menukaart tegen, al kom ik het minder vaak tegen dan vissoorten als kabeljauw of sardine.

Het probleem is dat “commerciële” walvisvaart in sommige kringen een scheldwoord is, terwijl “de” walvis is geworden tot een heilige koe. Om precies te zijn: het arme beest is een heilige koe voor natuurbeschermers in landen waar walvisvlees nooit op het menu heeft gestaan en die zodoende natuurbeschermers kunnen zijn op andermans kosten.

Hans van der Lugt, bewerkte opiniecolumn, ontleend aan de website <http://www.nrc.nl/> (2001)